Ashurbanipals bibliotek

Ashurbanipals bibliotek er en samling brente leirtavler med kileskrift, funnet i Nineves ruiner, nå i utkanten av Mosul i Irak.

Tavlene er kopier av tusentalls gamle babylonske leirtavler som kong Ashurbanipal lot kopiere. De ble oppbevart - antagelig hyller langs veggene - i to saler i hans palass. Hver tavle har en underskrift som angir dens eier og iblant var originalen var hentet fra. Hele serier forekommer, og også flere tavler som tilhører samme verk. Tavlene er da nummerert, og sist på hver tavle står den første linjen på neste tavle.

Det som er overlevd av dette bibliotek oppbevares nå i British Museum, og utgjør en viktig kunnskapskilde om både babylonernes og assyrernes indre verden.

Blant verkene i biblioteket finnes syndflodsfortellingen og den babylonske skapelseberetningen, som ligger svært nær den hebraiske som står i Det gamle testamente. Det finnes også en mengde rent religiøs litteratur som ritualforskrifter, besvergelser, bønner, lovsanger og botspalmer. Andre verk handler om astronomi, astrologi, medisin, litteratur og språk.

Innhold

Beskrivelse
Litteratur
Referanser
Galleri
Eksterne lenker

Beskrivelse

Det har blitt avdekket over 30 000 leirtavler i hans bibliotek,[1] bestående av rikdommen av mesopotamisk litteratur innenfor religiøse og administrative tekster. Blant funnene er *Enuma Elish*, også kjent som eposet om skapelsen [2] (utgitt på norsk, med andre tilsvarende tekster i 2000, *I begynnelsen*), som avbilder det tradisjonelle babylonske oppfatningen av skapelsen hvor guden Marduk dreper Tiamat, personifiseringen av saltvannet, og skaper verden fra hennes legeme. I denne særskilte versjonen er menneskene skapt fra blodet til en opprørsk gud, Kingu, for at de skal kunne arbeide og slave for gudene. Også funnet i Nineve var eposet om *Gilgamesj* [3] som er en uimotståelig fortelling om helten og hans venn Enkidu som drar ut for å drepe demonen Humbaba. Gudene straffet paret for deres arroganse ved å la Enkidu dø av sykdom. Etter Enkidus død oppsøker Gilgamesj en overlevende fra syndfloden, Utnapisjti («han som redder liv») for å finne ut hemmeligheten med udødelighet.

I biblioteket er det også funnet salmer og bønner, medisinske, matematiske, rituelle, og astrologiske tekster sammen med alle former for administrative dokumenter, brev og kontrakter. Oppdagelsen av disse tavlene på midten av 1800-tallet av Hormuzd Raasam viste den moderne verden de første detaljerte glimtene fra språket og litteraturen til oldtidens Mesopotamia.

Asurbanipal hadde en fascinasjon for fortiden, og i løpet av hans 42 år lange styre drev han samlingen og kopierte eldre tekster for sin bibliotek. Årsaken var at akkadisk språk var havnet i mindretall i henhold til arameisk, og kunnskapen i kileskrift var begynt å svinne hen til fordel for alfabetisk skriftspråk. Relieffavbildninger viser to skrivere sittende ved siden av hverandre, den ene risset i leirplater, og den andre skrev på papyrusdokumenter, antagelig viste at assyrerne for lengst var blitt tospråklige. Endringen i språk og skriftspråk betydde en slutt for den fortsettelsen av rike fortidsarven.[4] Det synes som om assyrerne så for seg at kunnskapen om Sumers og Mesopotamias fortid kunne forsvinne helt og holdent. De første tegn på denne frykten om at fortidens begivenheter kunne gå tapt var nettopp etableringen av Asurbanipals bibliotek. Det er så langt som vi vet det eneste eksempelet på et omfattende bibliotek i moderne forstand som ble etablert i Mesopotamia, grunnlagt særskilt for å bevare fortidsarven. Kongens egen opptatthet på å bevare kileskriftarven, slik at den kunne bli lest av framtiden, er beviselig ved kolofon på mange av tavlene som er funnet: «For fortidens dagers skyld».[5]

Asurbanipals vakter.

Bortsett fra de mange andre myter som er funnet i Nineve, en stor samling av tekster bestående av varsler har blitt avdekket og tolket. Marc Van de Mieroop har påpekt at Enuma Anu Enlil var en populær tekst blant assyrerne: «Den inneholdt varsler som angikk månen, dens synbarhet, formørkelser og samsvar med planter og fiksstjerner, solen, dens korona, flekker, og formørkelser, været, da særlig lyn, torden og skyer, og planetene og deres synbarhet, framtoning, og stasjonering.» [6]

Andre sjangere som ble funnet ved utgravninger omfattet standardiserte lister som ble benyttet av skrivere og lærde, ordlister, tospråklige ordlister, lister med tegn og synonymer, lister for medisinske diagnoser, astronomiske og astrologiske tekster. Skrivernes egne lister har også vært nyttige i tolkningen av kileskriften. Alle disse tekstene har gitt lys på en del av de religiøse forestillingene i mesopotamisk og assyrisk tro, men biblioteket kan også bli tolket som en manifestasjon på verdien, som nevnt over, som Asurbanipal ga på å bevare mesopotamisk litteratur og kultur.

Litteratur

- Klaas R. Veenhof: *Geschichte des Alten Orients bis zur Zeit Alexanders des Großen* (= *Grundrisse zum Alten Testament.* Bd. 11). Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen 2001, ISBN 3-525-51685-1.
- Elena Cassin, Jean Bottero, Jean Vercoutter (Hrsg.): *Die Altorientalischen Reiche.* Band 3: *Das Ende des 2. Jahrtausends* (= *Fischer Weltgeschichte.* Bd. 4). Fischer, Frankfurt am Main 1998, ISBN 3-89350-989-5.
- Maximilian Streck: *Assurbanipal und die letzten assyrischen Könige bis zum Untergange Niniveh's (http://www.archive.org/stream/assurbanipalundd01streuoft#page/n3/mode/2up)* (= *Vorderasiatische Bibliothek* 7. 3 Bände und Ergänzungsheft. Hinrichs, Leipzig 1916.

Referanser

1. ^ «The Library of Ashurbanipal» (http://www.britishmuseum.org/research/research_projects/all_current_projects/ashurbanipal_library_phase_1.aspx), British Museum

2. ^ «Epic of Creation» i Dalley, Stephanie (1989): *Myths from Mesopotamia*, Oxford, s. 233-281
3. ^ *Gilgamesj, han som så alt*, 2008, oversatt av Per Seyersted, Cappelen forlag, ISBN 978-82-02-28188-5
4. ^ Kriwaczek, Paul (2012): *Babylon*, s. 248
5. ^ Kriwaczek, Paul (2012): *Babylon*, s. 249-250
6. ^ Van De Mieroop, Marc (2007): *A History of the Ancient Near East ca. 3000-323 BC*. Oxford: Blackwell Publishing. s. 263.

Galleri

Leritavle med det avsnitt av Gilgamesheposet som skildrer syndfloden, (Leirtavle 11).

Ammisaduqas Venustavle med astronomiske observasjoner.

Leirtavea med synonymer.

Eksterne lenker

- (en) Kategori:Library of Ashurbanipal – bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons
- Ashurbanipal Library Project (http://www.britishmuseum.org/research/research_projects/ashurbanipal_library_phase_1.aspx) på British Museum

Hentet fra «https://no.wikipedia.org/w/index.php?title=Ashurbanipals_bibliotek&oldid=20554398»

Denne siden ble sist redigert 10. jun. 2020 kl. 12:55.

Innholdet er tilgjengelig under Creative Commons-lisensen Navngivelse-Del på samme vilkår, men ytterligere betingelser kan gjelde. Se bruksvilkårene for detaljer.